

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Ivana Zavadilová

Studentka: Odpovědnost jednoho z rodičů za ochranu dětí před psychickým násilím ze strany druhého rodiče. Pokus o etickou reflexi.

Akademický rok: 2020/2021

První kapitola popisuje, co je to rodina, přičemž hojně využívá dostupnou literaturu. Působí poněkud nesourodě. Jako slabinu vidím přílišné lpění na tom, co se píše v citované literatuře, bez snahy o kritičtější reflexi. To nemusí být v úvodní kapitole na závadu, ale v některých bodech je to poněkud na škodu, např. údaj 19,4 % na s. 9 je podíl úplných rodin s nezabezpečenými dětmi ze všech domácností. Takto postavené číslo ale nic neříká, protože nevíme, jaký podíl jsou manželé, kteří děti nemají, nebo jejichž děti dospěli, nebo svobodní lidé a vdovci. Jestliže se chce říci, že typická podoba rodiny není dnes rodiče a děti, pak je třeba uvést procento vztažené nikoli na všechny domácnosti, ale pouze na ty, které by mohly být nazvány rodinou a výše uvedené představě neodpovídají. Singles nebo vdovce totiž jistě nikdo za rodinu pokládat nebude. Podobně tvrzení, že „pro funkčnost a odolnost rodiny jsou zásadní rodinné procesy a vztahy a ne uspořádání a struktura rodiny“ (s. 11) je nesmysl, protože procesy a vztahy úzce s uspořádáním a strukturou souvisí a jedno od druhého nelze zcela oddělit.

Druhá kapitola se zabývá domácím násilím. K tématu práce se vztahuje naprosto zásadně a její zpracování se jeví jako mnohem důkladnější a souvislejší. I zde platí, že je styl výkladu spíše popisný a referující. Třetí kapitola se zaměřuje na tuto tematiku v českém prostředí.

Kapitola čtvrtá se dostává ke klíčovému pojmu práce, kterým je odpovědnost. Začíná velmi propracovaným představením různých pojetí odpovědnosti, kde na rozdíl od předchozích kapitol kritické promyšlení různých koncepcí nechybí. S pečlivostí a obsažností této kapitoly poněkud kontrastuje její dvouvětá podkapitola 4.4.1.1 (správně by mělo být 4.4.1), jejíž smysl v celku textu není zcela jasný. Od promyšlení různých koncepcí autorka přechází k společenskému kontextu odpovědnosti v oblasti morální a právní. Nejvýznamnější je pro téma práce kontext rodiny. V páté kapitole pak autorka aplikuje to, co promýšlela v souvislosti s odpovědností, na téma rodiny, jímž práci začínala. Tato část práce je tedy jejím logickým vyústěním. Je zpracována pečlivě. Jako velký přínos vidím skutečnost, že se autorka zdařile zhostila výzvy tvořivě a užitečně propojit etickou reflexi jednoho ze zásadních pojmů, se zcela praktickou a stále velmi naléhavou výzvou pro sociální práci. Z tohoto důvodu navrhuji hodnocení práce mezi výborně a velmi dobře.

Práce je zpracována na slušné úrovni, nicméně nikoli bez chyb, např. formátování textu je občas nedůsledné, pokud mluvíme o terminologii (s. 8, 48 apod.), je dobré vysvětlované termíny dát pro přehlednost do uvozovek, v práci jsou občasné drobné chyby či překlepy: „Mluvilo se o syndrom“ (s. 32), „telegonický“ místo „telefonický“ (s. 35), „Istambulská“ místo „Istanbulská“ (pozn. 163), „považovány“ místo „považována“ (s. 41), „Existují ale způsoby jednání, které jsou za každých okolností a označitelná za špatná“ (s. 44) apod.

K obhajobě bych položil tři otázky:

- Když se na s. 9 mluví o širším chápání rodiny, než je nukleární rodina typická pro západní individualistickou společnost, zmiňuje se v rámci východních kolektivistických pojetí jen muslimská rodina. Nepatřila by se ale také např. rodina romská, která nebude mít tendence k individualistickému zúžení, ale nelze ji označit za východní?
- Ekonomicky soběstačná rodina (s. 10) je rodina, která se sama uživí a nepotřebuje vnější ekonomickou podporu. Není pravda, že by dnes rodina nebyla ekonomicky soběstačná. Autorka asi myslela něco jiného – samozásobitelskou rodinu, která si zaopatří vše, co potřebuje k životu, vlastními silami. Není i v minulosti existence takového typu rodiny spíše výjimkou?
- Jak by autorka problematiku odpovědnosti v její komplexnosti dokázala komunikovat se svými kolegy, kteří jednotlivé koncepce do detailů nestudovali? Lze danou problematiku nějak didakticky přiblížit, aby mohla být lépe využitelná v sociální praxi?

Tomáš Machula